

NAMNET BUREGÅRDEN

På en karta över Gävle från 1747 är en åkerteg i söder markerad med ”Skienhet Erich Böhre”. På en del av det område ligger Buregården.

MER OM ARKITEKT ERIK ALFRED HEDIN, 1852–1925

Sörmlänningen Hedin utbildade sig på Konstakademiens högre arkitektskola i Stockholm. Efter examen 1877 praktiserade han hos Axel Kumlin och var bl a med när Grand Hôtel i Stockholm uppfördes. Samma år sökte den 25-årige Hedin tjänsten som stadsarkitekt i Gävle, rekommenderad av Fredrik Wilhelm Scholander, hans lärare på Konstakademien. Här var han verksam 1876–1922. Kända byggnader han har ritat i Gävle är Sjömanskyrkan, Brynässkolan, gamla Betlehemskyrkan (riren) och grosshandlarvillan Engeltofta. Omkring 50 av hans hus i Gävle finns fortfarande kvar.

Längs takkanten löper drakslingsor, listerna ovanför fönstren är sågtandade och på fasaden finns flera bibelcitrat. Buregården i Gävle uppfördes i sann fornnordisk stil under andra halvan av 1800-talet.

TEXT SOFIA MEURK | FOTO PER MYREHED

DRAKAR OCH DEMONER

Buregården i centrala Gävle är en verklig prydnad för staden. Det unika trähuset i två våningar ritades av nyblivne stadsarkitekten i Gävle, Erik Alfred Hedin, och uppfördes 1879–81. Det fungerade både som hans ritkontor och bostad och var högst modernt. Byggnaden uppfördes i den byggrusch som uppstod i staden efter stadsbranden 1862, som raderade ut nästan hela Gävle. Erik Alfred Hedin var en ledande kraft i utformningen av många nya byggnader.

NATIONALROMANTIKEN HADE BÖRJAT gro i Sverige under andra hälften av 1800-talet, i konsten, litteraturen och arkitekturen. Erik Alfred Hedin var själv mycket intresserad av historia och kom att sätta en fornnordisk prägel på sitt eget hus, Buregården.

Här lekte han med rik och påkostad utsmyckning i form av drakhuvuden, drakslingsor, burspråk och fjällpanel. Fasaden har stående träpanel upp till bottenvåningens fönster och liggande panel mellan fönstren, vilket upprepas på övervåningen. Ursprungligen var panelen svarttjärad, i dag är den

Den knarriga trappan upp till vinden är i original.

I serveringstrappan finns ett hopfällbart bord framför det platsbyggda skåpet.

SOFIA MEURK

Den gamla radiatoren värmer än i jungfrukammaren.

OVAN: Inskriptioner på väggen i sidobyggnadens farstu med överljus. Denna del av huset byggdes till 1918 som kontor.

mer pepparkaksbrun och listverket något mörkare, vilket liknar utseendet kring 1900. På flera ställen finns bibelspråk och Erik Alfred Hedins initialer syns ännu på entrédörrens järngaller.

INVÄNDIGT VAR BYGGNADEN mycket modern, Buregården hade till exempel rinnande vatten och badrum redan från början, något som var ovanligt i privathus på 1880-talet. Delar av badrummet har bevarats sedan det byggdes. Här finns en magnifik golvmonterad handdukstork från 1930-talet som visserligen inte har någon funktion längre, men har bevarats som ett minne.

Trappan upp till övervåningen delas av en avsats med stora vackra blyinfattade fönster med årtalet 1881. Här finns Erik Alfred Hedins gamla bostad med kök och fyra rum med kakelugn och detaljer som lister, foder och dörrar är original, liksom rumsindelningarna som är intakta.

BUREGÅRDEN RUSTADES FÖR några år sedan och i huset fanns då en läkarmottagning och en

Färgsättningen överensstämmer med den från början av 1900-talet.

Trappan bakom dubbeldörrarna leder upp till bostadsvåningen. På avsatsen finns blyinfattade fönster med Hedins initialer och årtalet 1881.

OM BYGGNADSMINNET

Buregården är byggnadsminne sedan 1999. Det finns över 2 000 byggnadsminnen i Sverige. Syftet är att bevara spår av dagens och gårdagens samhälle och att trygga vår rätt till en viktig del av kulturarvet.

Det är fastighetsägaren som ansvarar för att byggnadsminnet vårdas och underhålls så att det kulturhistoriska värdet bevaras.

Att vårda och restaurera byggnadsminnen kan bli tidskrävande och dyrt. Man kan ansöka om bidrag hos länsstyrelsen.

Ett byggnadsminne får inte ändras eller byggas om utan tillstånd.

Från trappavsatsen till bostadsvåningen skymtar entrén från gatan och trappan till vinden. Sidodörrarna leder till bostadsrummen.

Trots krackelerad färg är fasadutsmyckningarna i gott skick. Med ångsågens intåg i mitten av 1800-talet kunde man massproducera spontade brädor, profilerade lister och lövsågerier för fasadutsmyckning.

Handdukestorken i badrummet var tidigare kopplad till den vattenburna värmen.

bostad på övervåningen. Renoveringen gjordes med stor varsamhet då huset är byggnadsminne sedan 1999. Målet var att göra det till ett välkomnande hus med hjälp av kunniga hantverkare och traditionella metoder och material.

Huset är charmigt, vackert, har fin stämning och är tillräckligt stort för att bedriva en verksamhet i. Under den hårda vintern 2010 hängde istapparna halvmeterlånga från taket på grund av värmeläckage. Isoleringen på vinden var undermålig och fukt hade under flera år trängt ner i ytterväggen. Tursamt nog visade det sig att fönsterfoder, fönsterbågar, parkett och radiatorer klarat sig. Under 2010 byttes hela timmerväggen och på vinden ligger nu ett tjockt lager isolering av linfiber, Isolina.

Alla val är medvetet gjorda för att fungera med det här fantastiska gamla huset. ●

I salen hade fukt trängt ner i väggen från yttertak. Fönster, radiatorer och parkett klarade sig dock.

På golvet i serveringstrappan mellan salong och farstu ligger linoleummattan med sina kantlister i mässing kvar.

VÄRDEFULL MILJÖ

I byggnadsminnesförklaringen betonas flera värden; byggnadshistoriska, stadsbyggnadshistoriska, pedagogiska (exempel på träarkitektur) och miljöskapande. Alla rumsindelningar och snickerier finns bevarade och huset beskrivs som synnerligen märkligt.

1896 byggdes ett skjul vid sidan av huset. 1918 byggdes det om till kontor med egen ingång.